

**STRATEGI FOR
SKOLEBØRNS MØDE MED
KUNST OG KULTUR**

MAJ 2014

DET BEGYNDER MED BØRN & UNGE

FORORD

Kunsten og kulturen skal være en del af børns og unges liv, fra de er helt små. I en hverdag, hvor rigtig meget individualiseres og måles i dets synlige og målbare nytteværdi, kan vi overse kunstens og kulturens egentlige væsen. Det er det, som skaber sammenhænge, det, som giver anledning til refleksion og indsigt, det, der giver os de fællesskaber, der danner os og giver os en fælles grundenighed af meningen med vores samfund. Du bliver dannet som borger og ligeværdig deltager i fællesskaber i oplevelsen af kunsten i et fællesskab, hvor du i dialog med andre reflekterer over kunsten og af det, den gør ved dig og din oplevelse af den.

Den tyske professor i pædagogik Dietrich Benner definerer dannelse som et udtryk for menneskets søgen efter mening. Dannelse er en proces, der foregår i et dynamisk fællesskab, hvor man overskrider sig selv og finder sig selv i forhold til andre. Her er kulturen den underliggende drivkraft. Den er brændstoffet. Det hele begynder med kunst og kultur, med de billeder og fortællinger, vi bruger til at finde meningen med os selv, med fællesskabet i samfundet og med det at være menneske.

I Danmark er vores fælles kultur grundlaget for et demokratisk samfund med meget stor folkelig deltagelse. Vi har et "dobbeltdemokrati". Det er det repræsentative demokrati i de folkevalgte organer som kommuner, regionsråd, Folketinget og Europaparlamentet. Og folkevalgte repræsenterer nationen i globale forsamlinger som Europarådet og FN. De folkevalgte organer sætter rammerne for den konkrete folkelige og demokratiske deltagelse i civilsamfundet, hvor vi konstant selvorganiserer

os i nye sammenhænge. Det sker ud fra det samme grundlag: frihedstraditionen i form af den personlige frihed, ligeværd, forpligtende fællesskaber og mindretalretten, dvs. mulighederne for, at mindretal kan slå sig sammen i kredse med andre måder at løse fælles opgaver på end flertallets. Det kræver, at vi har frihed til at tage ansvar og sammen finde frem til det fælles bedste, så vi har disse muligheder.

Marianne Jelved
Kulturminister

” *Børn og unge lærer, når de deltager i sociale sammenhænge, inddrages i fælles aktiviteter, bidrager i fællesskabet og opnår indflydelse på det, som er en del af deres livsbetingelser og udviklingsmuligheder.*

*Fælles viden – fælles handling,
KL, Danmarks Lærerforening,
BUPL, Børne- og Kulturchef-
foreningen, Skolelederne, Skole
og Samfund 2009*

” *Selvdannelse går over den anden. Der er ingen genveje til selvet uden om den anden. Identiteten skabes, når du fortolker den andens fortolkning af dig. Man eksisterer, når man bliver set og anerkendt i skolens fællesskab.*

Fælles viden – fælles handling

Men denne folkelige kultur med fælles forståelse af, hvor vi kommer fra, og hvad vores grundværdier er, overlever ikke af sig selv. Den skal fundes i hver ny generation. Det er ikke mindre sandt i en nutid med uendelige digitale

tilbud til børn og unge, hvor overblikket og sammenhængen kan være svær at finde. Den udfordring kræver et helt særligt engagement fra de voksnes side.

Børn har forskellige vilkår og muligheder i deres liv. Men alle børn har brug for voksne, der hjælper dem til at være med i fællesskaber, og der møde den anerkendelse og det ligeværd, ethvert barn har brug for at opleve i de fællesskaber, barnet er med i. Vi er ikke kun (økonomisk) rationelle i vores hoveder. Vi er også følelsesprægede, intuitive, selvorganiserende og sociale. I det meget individualiserede samfund er det vigtigt at erindre, hvad både erfaring og forskning siger, fællesskabets betydning er for den enkelte.

Det gælder børn i alle aldre, fra de er helt små, og til de er voksne unge. Og det er de voksnes ansvar at skabe de relationer og den ledelse, der gør det muligt.

Når børn møder kunst, er de på lige fod. Kunst har en praktisk fremtrædelsesform. Man kan se, høre, føle på den og opleve den umiddelbart. Det kræver ikke særlige bogsproglige forudsætninger. Kunst og dens æstetik er en sensitiv vej til viden, erkendelse og erfaring. Det er en anden sansning end gennem sproget. Børn har adgang til alverdens autentiske oplevelser i mange slags medier. Vi har en opgave i, at børns møde med kunst og kultur også bliver autentiske, dvs. sætter sig spor og skaber mening og betydning hos det enkelte barn, der skal bruge og udvikle sine indlevelsessevner og grundlæggende sociale færdigheder sammen med og i dialog med andre børn, unge og voksne i de autentiske møder med kunst og kunstnere og kulturarv. Derfor er der også æstetiske fag i skolen. Og med børn i børneinstitutionerne og i skolerne når vi alle børn.

Børn gør en vigtig erfaring, når de møder kunst og kunstnere. De opdager, at kunst er hårdt og vedholdende arbejde. De ser, at f.eks. musikken

er afhængig af selvkontrol og vedholdenhed, af samarbejde og pligter i fællesskaber. Erfaringer, de kan bruge i mange sammenhænge. De voksne i kulturinstitutionerne skal være opmærksomme på talenter hos børn, som kan understøttes. Det skylder vi børnene og samfundet. Fødekæden til fremtidens kunst og kultur begynder med børn og unge.

Derfor er disse tre strategier for henholdsvis de små børns, skolebørns og unges møde med kunst og kultur blevet lagt frem. De er til inspiration for de voksne, der arbejder med små børn, skolebørn og unge. Der er mange fælleselementer for de små børn og for skolebørnene, mens de unge har større behov for selvorganisering og brug af egne initiativer. Kommunerne rummer børneinstitutioner, skoler og ungdomsuddannelserne. Kommunerne prioriterer i stort omfang kultur og børn og unges muligheder for udvikling og læring. Med de tre strategier gives der nye muligheder, der skal ses i sammenhæng med de muligheder for oplevelser for børn og unge, der allerede findes. Der gives ideer til at etablere flere muligheder, som er udviklet i enkelte kommuner med gode resultater. Og flere af forslagene kan der gives medfinansiering på over en fireårig periode. Ideen er at give inspiration til at sætte konkret fokus på børns og unges møde med kunst og bidrage til, at initiativer tages og udvikles lokalt, hvorefter det kan køre videre i det kommunale regi som kommunernes aktive kulturpolitik for børn og unge.

Arbejdet med strategierne vil blive fulgt og evalueret.

Rigtig god arbejdslyst sammen med de små og de store børn og med de unge.

Marianne Jelved
Kulturminister

” *Et læringsfællesskab starter med, at man er set og anerkendt, at man bliver mødt som én, der som udgangspunkt har ret til at være med i fællesskabet.*

Fælles viden – fælles handling

01

SKOLEBØRN SKAL MØDE
KUNST OG KULTUR

Når børn begynder i skole omkring 6-årsalderen, så er det starten på en ny epoke i deres liv. I forhold til livet i dagtilbud stilles der i skolen krav til børnene om at være selvhjulpne og deltage aktivt i såvel undervisning som øvrige aktiviteter og sociale sammenhænge, med alt hvad det indebærer af relationer og udvikling.

Kunst og kultur er med sine mangfoldige udtryksformer og forståelsesrammer en væsentlig del af de oplevelser og muligheder, som børnene skal bruge for at honorere de nye krav, som skolelivet byder på. Det kan være udvikling af selvstændighed, nysgerrighed og refleksion, indlevelsesevne og sociale færdigheder og lysten og evnen til at dygtiggøre sig og samarbejde.

Den nye folkeskolereform åbner for samarbejde mellem skolerne og kultur- og foreningslivet og er en historisk mulighed for begge parter til at sikre, at alle børn får del i de oplevelses- og udviklingsmuligheder, som kunsten og kulturen tilbyder.

Denne strategis formål er derfor at understøtte, at kulturlivet bliver omfattet af den åbne skoles ambition om samarbejde mellem skolen og det omgivende samfund.

Derved bygger strategien blandt andet videre på de initiativer, der allerede er igangsat i Undervisningsministeriet og Kulturministeriet, og som bidrager til at udvikle kvaliteten af undervisningen i folkeskolen i sammenhæng med ungdomsskoletilbud, kommunale musik-, kunst- og kulturskoler, museer mv.

Samtidig sætter strategien fokus på, hvordan der sikres større videndeling og koordinering, så eksisterende viden og erfaring kan komme alle børn til gavn – også de børn, der ikke oplever kunst og kultur som en del af deres opvækst.

INITIATIVER SKAL
UNDERSTØTTE STRATEGIEN

Der vil fra regeringens side blive iværksat en række initiativer som startskud til et styrket fokus på skolebørns møde med kunst og kultur, også på lokalt plan. Mange af initiativerne indbyder til tæt samarbejde med kommuner og andre centrale parter.

Initiativerne er en saltvandsindsprøjtning til det fælles arbejde med at øge fokus på skolebørns møde med kunst og kultur og bruge eksisterende midler så hensigtsmæssigt og velkoordineret som muligt.

Læs mere om initiativerne sidst i strategien.

I modsætning til fritids- og familielivet giver skolelivet på grundskoleniveau et unikt udgangspunkt for at få alle børn i tale. Strategien vil derfor primært fokusere på skolen og de muligheder, der ligger her, uden dog at underkende vigtigheden af de kunst- og kulturmøder, børn kan få gennem fritidsaktiviteter og i familiemæssige sammenhænge.

02

BETYDNINGEN AF KUNST OG KULTUR
FOR BØRN I SKOLEALDEREN

EKSEMPEL

EL SISTEMA

En række musikskoler i Danmark arbejder med konceptet "El Sistema", som er et venezuelansk musikalsk system, som har til formål at involvere børn og unge fra socialt eller økonomisk dårligt stillede familier i et musikalsk fællesskab. Børnene modtager et orkesterinstrument, tilbydes musikundervisning og kastes hurtigt ud i at skulle spille sammen i et orkester. De har samtidig en professionel musiker som mentor, der kan vejlede, rådgive og hjælpe den nye musikanter.

Kunst kan give det enkelte barn alternative måder at udtrykke sig på og derved nye indgange til at lære sig selv at kende og til at indgå i fællesskaber og samfund. Ved at møde de forskellige kunstarter lærer barnet at forholde sig til dem og måske opleve særlige evner hos sig selv. Tilsvarende kan besøg f.eks. på et kulturhistorisk museum eller ved et mindesmærke give viden om den historie, vi udspringer af, men også være starten på en ny interesse, som det enkelte barn får lyst til at udforske nærmere. Introduktion til en forening eller klub i nærområdet kan åbne børns øjne for alternative fællesskaber og give dem indblik i andre måder at være sammen på. For at kunne afprøve og udfordre egne udtryksformer, evner

og interesser er det vigtigt, at alle børn gennem deres opvækst får mulighed for at møde et bredt udsnit af kunstarter, kulturarv og kulturelle fællesskaber på en så inddragende og involverende måde som muligt.

Alle mennesker, ikke mindst børn, har et grundlæggende behov for at kunne udtrykke sig og blive forstået og accepteret af andre. Det kan være vanskeligt, hvis man af den ene eller anden grund falder uden for normen. Børn med udfordringer, f.eks. på grund af sociale, familiære eller sundhedsmæssige forhold, risikerer at blive klemmt i et skoleliv

med stor fokus på faglighed i de klassiske skolefag. Det aktive møde med kunst og kultur giver alle børn en oplevelse af, at der er noget, de kan, og noget, som giver dem mulighed for at indgå i nye relationer med andre børn og voksne. Det viser eksempelvis erfaringerne fra konceptet El Sistema, hvor børn med vanskelige vilkår spiller sammen med andre i et orkester.

Mødet med kunst er også arbejdet med noget konkret og praksisorienteret, der appellerer til det mere sensitive sprog, hvor alle kan være med.

Mødet med forskellige kunstarter, kulturhistoriske emner eller kulturelle fællesskaber er med til at hjælpe børnene med at finde ud af, hvad det er, de hver især er gode til og trives godt med. Når vi kender og får anerkendelse af vores egne stærke sider, så styrker det vores selvtillid og dermed lysten til at ind-

” Vi har alle et afsæt for at være kreative, men hvis vi glemmer at drømme, glemmer at tænke stort, glemmer at være legende, eksperimenterende og fantasifulde, så bliver vi altså mindre kreative og opfindsomme, end vi ellers kunne være blevet.

Lene Tanggaard, professor,
cand.psych.

gå i fællesskaber med et mere åbent sind, og samtidig skærpes lysten til at lære. Det er ikke altid de gængse, målbare fag i skolen som dansk, matematik eller natur/teknik, som børnene har succesoplevelser med. Nogle har måske deres styrke i musikken eller dansen eller har særlige evner for at tegne eller skabe digitale udtryk. Derfor er det vigtigt at introducere børnene til så mange forskellige kunstneriske udtryksformer som muligt. Flere undersøgelser viser desuden, at kunst har en positiv virkning på indlæring i andre fag. Eksempelvis konkluderer UNESCO-undersøgelsen The Wow Factor, der er gennemført i 60 lande, at børn i de lande, hvor skolerne har meget kunstfaglighed på skemaet, klarer sig bedre i både matematik, læsning og naturfag.

I mødet med kunsten kan børnene også erfare, at det at skabe kunst er et hårdt og vedholdende arbejde. Det kan være med til at stimulere lysten til at dygtiggøre sig og øge forståelsen for, at det kræver en indsats at blive bedre til noget. Hjerneforskning viser for eksempel, at det at spille musik både styrker sociale kompetencer og hukommelse, vedholdenhed og koncentration. Samtidig kan kunst også give forståelse for forpligtende fællesskaber, eksempelvis hvis barnet spiller musik eller teater sammen med en gruppe. Her er alle nødt til at yde deres, for at fællesskabet virker, og det fælles resultat bliver godt.

De gode eksempler er der allerede

Arbejdet med kunst og kultur for, med og af skolebørn er allerede på dagsordenen mange steder i landet. Kulturregionerne, der dækker 90 % af landet, har alle børnekultur som eksplicit eller integreret fokusområde. Mange kommuner og kulturaktører yder en stor indsats, og mange børn i skolealderen tager også selv aktivt del i at møde kunst og kultur gennem diverse fritidstilbud. Det sker blandt andet via musikskolerne, der sikrer tilbud om musikundervisning i alle landets kommuner, ligesom der flere steder er etableret kunst- og kulturskoler, der tilbyder oplevelser med og undervisning i andre kunstarter.

Også de statslige kulturaktører har en lang række tilbud til børn i skolealderen. Det gælder eksempelvis Statens Museum for Kunst, der ligesom en række andre museer har iværksat et dialogbaseret undervisningsforløb for skoleklasser; Det Danske Filminstitut, som med sit interaktive filmstudie Film-X giver skoleklasser mulighed for at lave deres egne film; Det Kongelige Teater, der har en række inddragende workshops for skolebørn; ligesom børneteatre, egnsteatre og andre teatre allerede i dag arbejder med børn i bl.a. lokalsamfundet.

” *Kunstfagene er et særdeles stærkt middel til læring generelt. Forklaringen er, at disse fag i langt højere grad end de traditionelle fag styrker grundlaget for elevens tænkeevne. Kunstfagene og i særdeleshed musik udvikler elevernes arbejdshukommelse. Og da arbejdshukommelsens kapacitet er afgørende for al læring, har vi forklaringen på, hvorfor aktiv musikundervisning kan fremme læring i samtlige fag.*

Kjeld Fredens, læge og hjerneforsker

I dialogen med landets kulturinstitutioner har Kulturministeriet fokus på institutionernes arbejde med at sikre kvalificerede og målrettede tilbud til børn. Det fokus vil Kulturministeriet fortsat lægge vægt på og styrke yderligere i det fremadrettede samarbejde med kulturinstitutionerne. Det er desuden med den nye kunststøttereform sikret, at alle udvalg under Statens Kunstfond i deres støttetildeling skal tilstræbe at tilgodese produktion og formidling til børn og unge.

Udfordringen består i at få bundet alle de gode initiativer sammen og sikre, at de når ud til alle børn.

Lokale kulturtjenester i hele landet

Der findes samlet set rigtig mange gode kulturtilbud til børn i skolealderen. Men vi kan blive bedre til at lære af hinanden på tværs af landet og på tværs af kommunale, statslige og selvejende kulturaktører.

For at gøre kunst og kultur til en integreret del af børns hverdag er det nødvendigt at tage udgangspunkt i de lokale muligheder og bringe lokale kunst- og kulturaktører i tættere dialog med landets skoler, så der gennem gensidig sparring kan opnås endnu bedre tilbud til børnene. Det er langtfra alle kunst- og kulturaktører, der er vant til at kontakte skoler eller er bevidste om, hvilke aktiviteter der vil være interessante for de forskellige klassetrin. Samtidig kan det være vanskeligt for skolerne at opnå tilstrækkelig viden om, hvad de lokale kunst- og kulturaktører kan bidrage med i børnenes hverdag. For at styrke dialogen mellem parterne

og udbrede kendskabet til eksisterende skoletjenester har Kulturministeriet og Undervisningsministeriet sammen taget initiativ til etablering af et nationalt netværk af skoletjenester.

Nogle steder i landet har man med held fundet lokale løsninger på, hvordan samspillet mellem skoler og kulturaktører styrkes. Eksempelvis Kulturtjenesten på Sydsjælland og Lolland-Falster, der formidler kunst- og kultur møder til blandt andet skoler. For at understøtte etableringen og videreudviklingen af lignende

lokale kulturtjenester landet over oprettes der en opstartspulje, som kommuner kan søge til medfinansiering af opbygningen af kulturtjenester. Læs mere under indsatsområder.

EKSEMPEL

KULTURTJENESTEN

Kulturtjenesten er et initiativ i Vordingborg, Guldborgsund og Lolland Kommuner, som giver børn og unge bedre muligheder for at møde kunst og kultur i deres skoler og fritidsordninger. Kulturtjenestens formål er at formidle kvalificerede kultur- og læringsforløb til alle børn og unge – uanset hvor de bor, hvem de er, og hvor de kommer fra. Derudover er formålet også at samle og udvikle eksisterende kultur- og læringsforløb. Tilsammen er det ønsket at gøre det mere spændende og attraktivt at integrere kultur- og læringsforløb i undervisningen i skolen og i SFØ'erne.

Kulturtjenesten giver mulighed for på lokalt niveau at danne faglige netværk for kunstnere, lærere og formidlere. Forløbene er udviklet, så de passer til skolernes trinmål og børnenes forskellige niveau. Derudover har Kulturtjenesten en række "kulturambassadører", der er Kulturtjenestens kontaktpersoner i de enkelte skoler.

EKSEMPLER

FILM-X

FILM-X er det Danske Filminstituts interaktive filmstudie, hvor skoleklasser kan prøve kræfter med at lave film. FILM-X åbnede i 2002 i Filmhuset og har årligt ca. 10.000 besøgende. I FILM-X gennemføres også en række forløb med fokus på opbyggelige, personlige og sociale succesoplevelser for børn med udfordringer.

FILM-X har tilknyttet et onlineunivers på www.filmx.dk, som rummer undervisningsmaterialer, der dels understøtter forberedelsen af et FILM X-besøg, dels tjener som inspiration til arbejdet med at lave film hjemme på skolen. Her finder man bl.a. et gratis onlineværktøj, som gør det muligt at lave sine egne animationsfilm.

KREATIVE WORKSHOPS PÅ DET KONGELIGE TEATER

Skoleelever fra hele landet deltager i kreative workshopforløb af kortere og længere varighed på Det Kongelige Teater, hvor elever på forskellige klassetrin har mulighed for at opleve kunsten intenst. Både kapelmusikerne og operakoret afholder workshops, hvor skoleeleverne f.eks. spiller sammen eller indgår i stemmetræning med de professionelle sangere. Et nyt tiltag er Hands On-workshops, hvor skoleelever bl.a. lærer om en symfonikoncert ved selv at arbejde med tematik og komposition og efterfølgende spiller en minikoncert for hinanden. Besøget slutter med overværelse af en del af generalprøven på den pågældende symfonikoncert på Store Scene.

KUNSTLAB – PROCESORIENTERET VÆRKSTED FOR BØRN

KunstLab er et procesorienteret værksted for børn med udgangspunkt i samling, arkitektur og særudstillinger på KUNSTEN Museum of Modern Art Aalborg. KunstLab vægter selve processen mere end det færdige resultat og ledes af en scenograf og værkstedspædagog i tæt samspil og i løbende dialog med de enkelte deltagere.

03

INDSATSOMRÅDER FOR SKOLEBØRNS MØDE MED KUNST OG KULTUR

For at sikre, at alle børn i skolealderen møder kunst og kultur, sætter strategien fokus på tre områder, hvor der kan gøres en forskel:

ETABLERING AF ET GODT OG VELFUNKTERENDE SAMARBEJDE MELLEM SKOLE OG KULTUR- OG FORENINGSLIVET OG GENSIDIG LÆRING I LYSET AF IMPLEMENTERINGEN AF DEN ÅBNE SKOLE I FOLKESKOLEREFORMEN.

ALLE BØRN SKAL TILGODESES; OGSÅ DEM DER IKKE AF SIG SELV MØDER KUNST OG KULTUR I DERES OPVÆKST.

EN GOD OG VELFUNKTERENDE KOORDINERING AF – OG SYNLIGHED OMKRING – DE EKSISTERENDE TILBUD OG INITIATIVER, DER FINDES PÅ OMRÅDET.

SAMARBEJDE OG GENSIDIG LÆRING MELLEM SKOLE OG KULTUR- OG FORENINGSLIV

Med folkeskolereformen styrkes kunst, kultur og bevægelse i skolen på flere måder, blandt andet ved at der skabes en større inddragelse af det lokale idræts-, kultur- og foreningsliv i skolen, ved at kommunerne forpligtes til at sikre et samarbejde. Herudover forpligtes folkeskolen og de kommunale musikskoler til et gensidigt samarbejde.

Ud over børns møde med kunst og kultur i forbindelse med undervisning inden for de praktiske/musiske fag kan kunst- og kulturlivet også med fordel byde ind med relevante læringsressourcer til den understøttende undervisning og bidrage til at øge fokus på at anvende de kreative kompetencer i fag som f.eks. dansk, matematik og historie. Undersøgelser, som eksempelvis Anne Bamfords "The Ildsjæl in the Classroom", peger på, at skoler, der har åbnet op for inddragelse af kunstnere og det omgivende samfund, har opnået forbedringer i skolens øvrige virke.

Nøglen til succes ligger med andre ord i et vel-fungerende samarbejde mellem skoler og kultur- og foreningsliv.

Som følge af folkeskolereformens fokus på den åbne skole skal skolen og det omgivende kultur- og foreningsliv til at samarbejde i højere grad, end de har været vant til. Reformens samarbejdskrav medfører, at forskellige typer af fagligheder skal mødes om undervisningen. Hvor folkeskolereformens lærere adskiller sig ved at være didaktisk og pædagogisk stærke, besidder kunst-, kultur- og foreningslivet andre faglige og kreative kompetencer. Kultur- og foreningslivet arbejder ofte med et andet læringsbegreb, som i højere grad møntes på det kunstneriske, det reflekterende eller et eget engagement i foreningsaktiviteten. Det kan derfor være en udfordring at få de forskellige fagligheder og læringsbegreber til at mødes, hvilket følgende initiativer sigter på at imødegå.

STØTTE TIL ETABLERING AF LOKALE KULTURTJENESTER

For at gøre det lettere for bl.a. skoler at samarbejde med lokale kulturinstitutioner og -aktører opretter Kulturministeriet en pulje til medfinansiering af opstart af nye lokale kulturtjenester og udvidelse og udvikling af eksisterende tjenester, herunder skoletjenester. De lokale kulturtjenester skal synliggøre og formidle lokale kunst- og kulturtilbud til blandt andet skoler, men også dagtilbud og andre undervisningsinstitutioner, så der skabes bedre mulighed for at anvende kunst- og kulturområdets oplevelses- og læringsressourcer. En oplagt mulighed er, at lokale kulturtjenester opretter et netværk i området ved at udpege en kulturambassadør på hver skole og på bibliotekerne og andre kulturinstitutioner og foreninger. Derved sikres en nem adgang til formidling og brobygning mellem skoler og nærområdets kunst-, kultur- og foreningsliv.

Der afsættes i alt 10 mio. kr. fra Kulturministeriets side. Der vil være forventning om tilsvarende lokal medfinansiering fra de involverede kommuner og aktører.

IMPLEMENTERING AF DEN ÅBNE SKOLE I RELATION TIL KULTUR- OG FORENINGSLIVET

Et vigtigt element i folkeskolereformens indførelse af den åbne skole er, at skolen fremover skal orientere sig mere mod det omgivende kultur-, idræts- og foreningsliv.

Der findes allerede mange erfaringer med samarbejdsprojekter mellem skole og kultur- og foreningsliv, men der er fortsat mange skoler såvel som aktører på kultur- og foreningsområdet, som oplever det nye krav om samarbejde som en udfordring.

Som følge heraf iværksætter Kulturministeriet i samarbejde med Undervisningsministeriet en række tiltag, hvis formål er at understøtte implementeringen af den åbne skole og give en håndsrækning i forhold til at opfylde samarbejdskravet i praksis.

Følgende elementer vil indgå som hjælp til gennemførelse af den åbne skole:

- Online vejledning og inspirationsmateriale til kultur- og foreningslivet med introduktion til lov og rammer, anbefalinger til meningsfulde samarbejder mv.
- Understøttelse af partnerskaber via formidling af eksempler, koordinering og vejledning.
- Nedsættelse af en eller flere arbejdsgrupper, der skal identificere udfordringer og komme med kvalificerede forslag til styrkelse af samarbejdet.
- Konferencer om samarbejde mellem folkeskole og kultur- og foreningsliv med fokus på at skærpe kulturlivets indblik i skoleverdenen og realiseringen af det kommende samarbejde. Som opfølgning på konferencer og arbejdsgruppernes arbejde igangsættes eventuelle opfølgende initiativer.
- Evaluering af kultur- og foreningslivets samarbejde med folkeskolen.

Kulturministeriet afsætter i alt 2,7 mio. kr. og Undervisningsministeriet 0,4 mio. kr. til initiativer i forbindelse med den åbne skole.

ARKITEKTURPOLITIK

I regeringens arkitekturpolitik er et af målene, at børn møder arkitekturen som kreativ arbejdsmetode og får opbygget større forståelse for, hvordan fysiske omgivelser påvirker os som mennesker. Mødet med arkitekturen bidrager til børns æstetiske forståelse såvel som deres kulturelle og historiske indsigt. Kulturministeriet støtter udvikling af undervisningspakker om arkitektur og design og samarbejder med bl.a. Dansk Arkitektur Center om undervisningsindsatser om bæredygtige byer mv.

ALLE BØRN SKAL TILGODESES

Ved at bringe kunst- og kulturaktører som musikskoler og kulturskoler ind i skoledagen opstår der mulighed for at opdage særlige evner og interesser hos børn, som ellers ikke opsøger disse tilbud af egen drift. Der er det væsentligt, at samarbejdet mellem skolen og kultur- og foreningsliv styrkes.

Det enkelte barn behøver ikke at besidde et egentligt talent for at finde glæde ved en bestemt kunstart eller ved et særligt fællesskab i en forening. Gode evner eller en særlig begejstring kan være lige så værdifulde og skal ligeledes understøttes ved at lade det enkelte barn forfølge interessen og få mulighed for at dygtiggøre sig til det yderste af sin formåen.

Trods talrige eksempler på den gavnlige virkning af at lade børn med udfordringer møde og udforske kunst og kultur, eksempelvis brugen af metoden El Sistema, så mangler der fortsat overblik over aktiviteter og initiativer på området, som kan inspirere til at udbrede og styrke aktiviteter for børn med udfordringer i hele landet.

KULTURKUFFERTER TIL BØRN MED UDFORDRINGER

Kulturministeriet etablerer en pulje, hvor kommuner kan søge om medfinansiering til igangsættelse af kulturkuffertinitiativ rettet mod børn med udfordringer. Børnene vil gennem deres dagtilbud eller skole modtage en kulturkuffert med et alderssvarende udvalg af bøger og film samt et lokalt kulturpas med tilbud om at deltage i lokale kulturelle aktiviteter. Kulturkuffertene rettes mod dagtilbud, skoler eller boligområder, der er præget af flere børn med udfordringer. Kulturkuffertene vil dog skulle uddeles til hele dagtilbud /stuer/klasser/boligområder, så det at modtage en kuffert er en fælles oplevelse.

Kulturministeriet vil afsøge mulighederne for at samarbejde med en almennyttig fond om dette initiativ.

Indholdet af film og bøger finansieres af Kulturministeriet og fastlægges i samarbejde med Det Danske Filminstitut og Kulturstyrelsen. Det forventes, at de deltagende kommuner og relevante lokale parter samarbejder om fastlæggelse af det øvrige indhold, der vil afhænge af den lokale kontekst. Kulturministeriet etablerer en pulje til medfinansiering af det lokale kulturpas.

Kulturministeriet afsætter i alt 4,5 mio. kr. til initiativet.

FILM I KUFFERTEN – ET LEGE- OG LÆRINGSVÆRKTØJ TIL BØRN

Film i Kufferten er en kuffert, der indeholder film, vejledninger og materialer til at animere samt en iPad med et stopmotion-animationsprogram. Film i Kufferten skal bruges til at stimulere børns fortællelyst og filmforståelse og styrke deres kulturelle, sproglige og sociale kompetencer. Kufferten vil kunne erhverves af centrale kulturaktører, eksempelvis bibliotekerne, der kan bistå skoler i brugen af kuffertens indhold.

Kulturministeriet bidrager til Det Danske Filminstituts videreudvikling af Film i Kufferten.

PULJE TIL KUNST- OG KULTURSKOLEPROJEKTER RETTET MOD BØRN, DER IKKE AF SIG SELV OPSØGER KUNST OG KULTUR

Med folkeskolereformen er der skabt mulighed for, at blandt andet kunst- og kulturskoler kan møde alle børn via inddragelse i og samarbejde med folkeskolen om børnenes skoledag.

For at understøtte og motivere til, at alle børn møder kunst og kultur, opretter Kulturministeriet en pulje til kunst- og kulturskoler projekter målrettet børn, der på grund af f.eks. sociale eller økonomiske årsager ikke af sig selv opsøger tilbuddene.

Puljen kan søges af kunst- og kulturskoler til projekter, der inspirerer børn til at beskæftige sig med kunst og opnå et større kendskab til kunst og kultur. Projekterne skal særligt vedrøre børn fra miljøer eller familier, der ikke på egen hånd har tradition for at interessere sig for kunst og kultur. Her tænkes på projekter, som laver en op-søgende indsats, der skal indfange, fastholde og udvikle børnenes interesse for det kunstneriske og udvide rekrutteringsgrundlaget for elever i kunst- og kulturskoler. Derved understøttes, at et bredere udvalg af børn i skolealderen kan opdage og dyrke deres kunstneriske evner og interesser og forskellige udtryksformer.

Kulturministeriet afsætter 5 mio. kr. til puljen. Der vil være forventning om lokal medfinansiering.

DANSEHALLERNE

I samarbejde med kommuner landet over arbejder Dansehallerne målrettet med at få dans ud til blandt andet skolebørn i såvel skolen som i børnenes fritid. For at give Dansehallerne mulighed for at fortsætte og videreudvikle arbejdet med at øge børns danseglyde yder Kulturministeriet et årligt tilskud på 0,5 mio. kr. i fire år.

INSPIRATIONSMATERIALE TIL AT ANVENDE KUNST OG KULTUR I FORHOLD TIL BØRN MED UDFORDRINGER

Kulturministeriet vil sikre, at der udarbejdes vejlednings- og inspirationsmateriale med det formål at gøre opmærksom på de positive effekter af at anvende kunst og kultur i relation til børn med udfordringer og samtidig inspirere til, hvordan man konkret kan anvende kunst og kultur i den forbindelse. Dette sker dels med henblik på at styrke og forbedre allerede eksisterende projekter/initiativer, dels for at inspirere til, at endnu flere anvender kunst og kultur i deres arbejde med børn med udfordringer.

Kulturministeriet er ansvarligt for udarbejdelse og offentliggørelse af materialet.

ØGET KOORDINERING, SYNLIGHED OG VIDENOPSAMLING

Der findes allerede en lang række initiativer, der giver børn i skolealderen mulighed for at møde kultur- og foreningstilbud. Flere kulturaktører og kommunale parter peger på, at der er behov for at skabe større overblik og fremhæve de gode eksempler, samt at der mangler synlighed omkring eksisterende tilbud og aktiviteter og bedre koordinering af de forskellige indsatser. For hele tiden at forberede indsatsen og sikre, at vi kan lære af hinanden på tværs af landet og på tværs af sektorer, er det afgørende, at der løbende sikres videndeling og opsamling af nye erfaringer.

Samtidig skal vi løbende være opmærksomme på og søge viden om nye tendenser inden for børns brug af kunst og kultur, herunder særligt børnenes brug af digitale medier, der også kan anvendes aktivt i mødet med kunst og kultur. Det er vigtigt, at børn kan anvende de elektroniske og digitale medier trygt, og at der er lovgivningsmæssige og vejledningsmæssige rammer, der sikrer, at børn ikke konfronteres med meget voldsomt eller skadeligt indhold. En stor del af børns brug af elektroniske medier består i digitale spil, der er et centralt felt, når man ser på børns digitale forbrug. Derfor vil regeringen se nærmere på digitale spil i forbindelse med kommende medie- og filmforhandlinger.

SANGENS HUS

Kulturministeriet støtter etableringen af Sangens Hus, der har til formål at give sangen i Danmark et stærkt fundament, blandt andet ved videndeling og netværk mellem de mange sangaktører i Danmark. Sangens Hus kommer til at udgøre en ramme, der gennem videndeling og forskellige sangaktiviteter kommer til at skabe øget synlighed på den danske sangkultur. Et styrket fokus på sang i skolerne bidrager til øget fælleskab, energi og glæde blandt børnene såvel som de voksne og giver børn i skolealderen mulighed for at opleve sang som en naturlig del af hverdagen.

Kulturministeriet støtter etableringen af Sangens Hus med i alt 9 mio. kr.

NY OG BEDRE BØRNE- OG UNGEKULTURPORTAL

Børnekulturportalen fungerer som en national videnplatform om børne- og ungekultur og henvender sig til voksne, der arbejder med dette i deres professionelle virke. I de seneste år har det børne- og ungekulturelle landskab udviklet sig, så der blandt andet er større fokus på de forskellige behov, som små børn, skolebørn og unge hver især har. Derfor relanceres portalen, så den indholdsmæssigt og visuelt bedre afspejler det aktuelle børne- og ungekulturelle landskab. Kulturministeriet står bag driften af portalen.

NYE LÆRINGSVÆRKTØJER TIL AT STYRKE BØRNS INTERESSE FOR KUNST OG KULTUR

Kulturministeriet vil styrke børns adgang til læringsværktøjer, hvor elever i folkeskolen udfordres til at diskutere, tage stilling til og blive klogere på kunst og kultur. Fokus er at skabe metoder, hvor samspillet mellem det fysiske og det digitale læringsrum går hånd i hånd med kreativitet, nysgerrighed, dialog og lysten til at lære mere om kunst og kultur. Læringsværktøjerne vil kunne anvendes som en del af skoleundervisningen i en række fag, herunder historie, dansk, samfundsfag og billedkunst og styrke børnenes kendskab til eksempelvis kulturarven i det omgivende samfund.

STYRKELSE AF ARBEJDET FOR BØRN OG UNGES MEDIKUNDSKAB

Det skal sikres, at børn og unge kan begå sig i et fragmenteret og kompliceret medielandskab. Derfor styrker Medierådet for Børn og Unge sit fokus på mediekundskab ("media literacy").

BESKYTTELSE AF BØRN IFM. DIGITALE MEDIER

For at sikre, at børn ikke udsættes for voldsomt eller skadeligt indhold i digitale medier, vil Kulturministeriet – i samarbejde med Medierådet for Børn og Unge og Radio- og tv-nævnet samt i dialog med Børnerådet – foretage en udredning af lovgivningen med henblik på at vurdere, om de gældende regler om beskyttelse af børn ved tv-sening, herunder tv-sening i det offentlige rum, samt om mærkningsordninger for film og computerspil, er tidssvarende og hensigtsmæssige, bl.a. i lyset af udviklingen i forbruget af film og tv-serier på nettet. Udredningen skal ses i sammenhæng med Medierådet for Børn og Unges fokus på børns mediekundskab.

